

ἀμπελῶνας ὁ, Ἡπ. ἀμπελῶνα ἦ, Ἡπ. Τήν. ἀμπιλῶνα Ἡπ. (Χουλιαρ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀμπελῶν. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βάιγ. Τὸ θηλ. ἀμπελῶνα ἤδη μεσν.

Ἀμπελῶν ἔνθ' ἀν.: Ἡ ἀμπελῶνα μ' ἔν' οὐλο τραφιά (τραφιά=τάφροι) Τήν. Ἐξ' νὰ ἀμπιλῶνα αὐτὸς οὐπ' ἀξίζ' χιλιάδεις! Ἡπ.

Πβ. ἀμπελεῖά, ἀμπελεῶνας, ἀμπελολάσι, ἀμπελοτόπι, ἀμπελότοπος, ἀμπελοχώραφο, ἀμπελοχώριν, ἀμπελώνι (I).

ἀμπελώνι τό, (I) ἀμπελώνιν Πόντ. (Κερασ.) ἀμπελώνιν Πόντ. (Οἶν.) ἀμπελών' Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀμπελῶν.

Ἀμπελών. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀμπελεῶνας. Πβ. ἀμπελολάσι, ἀμπελότοπος, ἀμπελοχώραφο.

ἀμπελώνι τό, (II) Πελοπν. (Δημητσάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀμπέλι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ώνι.

Φυτὸν τοῦ γένους θυμελαιωδῶν (thymelaea Tartonraera).

ἀμπελώνω Πελοπν. (Τρίκκ.) Πόντ. (Τραπ. κ. ἄ.) ἀδελώνω Θήρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. ἀμπελῶ. Ἡ λ. καὶ ἐν χειρογρ. τοῦ 16ου αἰῶνος.

1) Φυτεύω ἄμπελον Θήρ. Πόντ. (Τραπ. κ. ἄ.): Ἄσμ.

Ἀκρίτας κάστρον ἔχτιζεν κι Ἀκρίτας περιβόλιν, ὅσα τοῦ κόσμου τὰ φυτὰ ἐκεῖ φέρε' καὶ φυτεύει κι ὅσα τοῦ κόσμου τ' ἀμπέλα ἐκεῖ φέρε' κι ἀμπελώνει

Τραπ. Συνών. ἀμπελεύω, ἀμπελίζω, ἀντίθ. ξαμπελεύω, ξαμπελίζω, ξαμπελώνω. 2) Ἡ μετοχ. ἀμπελωμένος, ὁ ἐν μέθῃ διατελὼν Πελοπν. (Τρίκκ.) Πβ. φρ. μπηκε'ς τ' ἀμπέλια ἦ εἶναι μέσ' 'ς τ' ἀμπέλι μπασμένος (ἰδ. ἀμπέλι).

***ἀμπέξιμο** τό, ἄδεισιμο Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀμπέχω, παρ' ὁ καὶ ἄέχον.

1) Τὸ νὰ καλύπτεται τις. 2) Τὸ δι' οὗ καλυπτόμεθα, κάλυμμα: Φρ. Δὲν νι ἐτυχησε καλὲ ἄδεισιμο (δὲν τῆς ἔτυχε καλὸς σύζυγος).

ἀμπερδευτος ἐπίθ. πολλαχ. ἀδέρδευτος πολλαχ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπίθ. *μπερδευτὸς <μπερδεύω.

1) Ὁ μὴ περιπλακεῖς, ἐπὶ νήματος ἔνθ' ἀν.: Νῆμα ἀμπερδευτο. 2) Μεταφ. ὁ μὴ ἐμπλακεῖς εἰς τινα ὑπόθεσιν ἔνθ' ἀν.: Δὲν ἄφησε κανένα ἀμπερδευτο.

ἀμπερξά ἦ, Κάσ. Σμύρν. Τήν. —Λεξ. Ἐλευθεροῦδ. ἀδερξά Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀμπέρι.

Τὸ δένδρον ἀκακία ἢ Φαρνεσιανή (acacia Farnesiana) τοῦ γένους τῆς ἀκακίας (acacia) τῆς τάξεως τῶν ψυχανθῶν (papilionaceae). Συνών. ἀμπέρι 2, γαζία, μοσκοκλουλουδξά. Ἡ λ. καὶ ὡς παρων. Μῆλ. [**]

ἀμπέρι τό, Ἰων. (Ἐρυνθ.) Σμύρν. Τήν. κ. ἄ. —Λεξ. Κομ. ἀβέρι Κρήτ. ἀβέρ' Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ Ἀραβοτουρκ. *amber*.

1) Τὸ ἄνθος τῆς ἀμπερξάς, ὁ ἰδ., Ἰων. (Ἐρυνθ.) Κρήτ. Τήν. κ. ἄ. —Λεξ. Κομ.: Ἄσμ.

Τὴν καλησπέρα σοῦ φερα, γλυκύτατο ἀμπέρι, κ' ἐγὼ τὸ Θεὸ περικαλῶ γιὰ νὰ σὲ κάμω ταίρι

Ἐρυνθ. Συνών. γαζία, μοσκοκλουλουδί.

2) Τὸ δένδρον ἀμπερξά, ὁ ἰδ., Θράκ. (Αἰν.) [**]

ἀμπερὶ τό, Τήν.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπίθ. ἀμπερίς, ὁ παρὰ τὸ οὐσ. ἀμπέρι. Πβ. ἀγροβανίς-ἀγροβανί κτῶ.

Τὸ κίτρινον χρῶμα (ἐκ τοῦ χρώματος τοῦ ἄνθους ἀμπέρι).

ἀμπερόβιολα ἦ, ἀμάρτ. ἀδερόβιολα Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀμπέρι ἢ ἀμπερξά καὶ βιόλα.

Εἶδος ἄνθους.

ἀμπεροδιαρτίζω ἀμάρτ. Μετοχ. ἀμπεροδιαρτισμένος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀμπέρι καὶ τοῦ ρ. διαρτίζω.

Ὁ ζυμωθείς καὶ πλασθεὶς μὲ ἀμπέρι καὶ μεταφ. ὁ ἐπιμελῶς ἀνατραφεὶς: Ἄσμ.

*Α, καντιοζυμωμένε μου τὸ ἀμπεροδιαρτισμένε μου τῶν μονογιμὲ τῆς μάνας σου τῶν τσαμπρανάγιωτέ μου (τσαμπρανάγιωτος = ὁ ἀνατραφεὶς ἐντὸς τῶν αἰθουσῶν).

ἀμπέχονο τό, λόγ. σύννηθ.

Τὸ μεταγν. οὐσ. ἀμπέχονον.

Ἐπενδύτης στρατιωτικὸς ἐκ μαλλίνου ἢ λινοῦ ὑφάσματος ἔνθ' ἀν.: Φορῶ-βγάζω τ' ἀμπέχονό μου. Μοῦτυχε καλὸ ἀμπέχονο. Συνών. χιτώνιο.

***ἀμπεχτὸς** ἐπίθ. ἄβέτ Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀμπέχω.

Κεκαλυμμένος. Συνών. σκεπασμένος (ἰδ. σκεπάζω).

***ἀμπέχω**, ἄέχον Τσακων.

Τὸ ἀρχ. ἀμπέχω.

Καλύπτω, σκεπάζω: Ὁα τὰ νηοῦτα ἔμα ἄέχον τὰ καμπζία (ὅλην τὴν νύκτα ἐσκέπαζα τὰ παιδία). Ὁσι δεχούμενε; (δὲν σκεπάζεσαι;) Συνών. σκεπάζω.

ἀμπικας ὁ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἄμβιξ.

Μεγάλῃ λεβητοειδῆς χύτρα χρησιμεύουσα δι' ἀποστάξεις οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν.

ἀμπιτάκι τό, Κορσ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἄμπιτο.

Μικρὸν ἔνδυμα: Ἄσμ.

Βάλτε μου τ' ἀμπιτάκι μου μὲ τὸ μοντέρνο τάλιο.

Συνών. ρουχαλάκι, ρουχούδι, φορεματάκι.

ἄμπιτο τό, ἄβιτο Κέρκ. Κεφαλλ. Παξ. Σῦρ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *abito*.

